

Thoáng nhìn những gì Trung Quốc đã thực hiện đến nay, có thể thấy rằng cách làm này đang mở rộng khả năng tiếp cận với kinh tế và chính sách của Trung Quốc đến và xung quanh khu vực Á-Âu. Tác động của nó có thể kéo dài và ảnh hưởng đến những nỗ lực hiện tại khác trong việc thiết lập một trật tự quốc tế mới.

Tháng 12/2014, Thủ tướng Trung Quốc Lý Khúc Cường tham dự hội nghị các thủ tướng của Tổ chức Hợp tác Thượng Hải ở Kazakhstan. Ông Lý tiếp tục công du và gặp gỡ 16 người đứng đầu chính phủ khác tại Hội nghị các nhà lãnh đạo Trung và Đông Âu với Trung Quốc lần thứ ba ở Serbia, nơi ông đã cấp vốn mới hơn một tỷ USD để phát triển cơ sở hạ tầng, một quỹ đầu tư trị giá 3 tỷ USD, và một thỏa thuận xây dựng tuyến đường sắt mới từ Budapest qua Belgrade và Skopje đến cảng Piraeus của Hy Lạp bên bờ biển Trung Hải. Lý Khúc Cường sau đó đến Thái Lan, nơi ông đã ký một thỏa thuận trị giá 10,6 tỷ USD để xây dựng phần tuyến đường sắt nằm trên đất Thái Lan sẽ kết nối Bangkok với Trung Quốc, và tại hội nghị Hợp tác Kinh tế Tiểu vùng sông Mekong, ông cam kết chi 3 tỷ USD cho kết nối cơ sở hạ tầng, xuất khẩu máy móc Trung Quốc, và cho nỗ lực xóa đói giảm nghèo.

Số kết nối giữa hai điểm đến xa xôi này là hai sáng kiến Con đường tơ lụa của Trung Quốc. Chủ tịch Tập Cận Bình đã thông báo về sáng kiến Vành đai kinh tế Con đường tơ lụa trong chuyến công du Trung Á vào tháng 9/2013. Sáng kiến này đưa ra triển vọng kết nối trên bờ biển qua Trung Quốc và châu Âu, liên kết với một tiểu vùng lớn trên đường đi của nó. Tập Cận Bình cũng thông báo về sáng kiến Con đường tơ lụa trên biển thứ 21 trong chuyến thăm Indonesia vào tháng 10/2013. Sáng kiến này đưa ra viễn cảnh Trung Quốc tham gia phát triển các cảng biển lớn trên vành đai Á-Âu giữa Trung Quốc và biển Trung Hải để thúc đẩy kết nối hàng hải. Trung Quốc gọi các sáng kiến này là "một vành đai, một con đường". Kết hợp lại, hai Con đường tơ lụa tạo thành một tầm nhìn lớn cho sự hội nhập Á-Âu dưới sự lãnh đạo của Trung Quốc.

Hai Con đường tơ lụa

Tầm nhìn này được lý giải rằng sự trỗi dậy của Trung Quốc lên vị thế cường quốc và quá trình chuyển đổi từ mô hình cấu trúc công nghiệp trong hệ thống quốc tế. Các nước láng giềng ngày càng trở nên phụ thuộc nhiều hơn vào Bắc Kinh về đầu tư, tài chính và thương mại, trong khi phần còn lại của thế giới trông đợi Bắc Kinh thúc

đây cũng trở nên kinh tế toàn cầu. Dựa trên các bài phát biểu trong những cuộc họp lãnh đạo trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc và tại các hội nghị quốc tế, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đang thực hiện một tầm nhìn đưa چین vào trung tâm châu Á và sự hội nhập Á-Âu lâu dài để đáp ứng nhu cầu tăng trưởng và phát triển của Trung Quốc. Hai Con đường tơ lụa của چین được xem là nỗ lực nghiêm túc để hiện thực hóa "sứ mệnh phục hưng dân tộc Trung Hoa" trong thế kỷ 21 sánh ngang với vinh quang thời Hán, thịnh vượng trong quá khứ.

Chín lưu ý rằng nội dung chính sách này đang trong quá trình xác lập chắc chắn không phải là một kế hoạch tăng trưởng được định hình trước. Theo đó, nhiều nhà lãnh đạo Trung Quốc cũng làm, Tập Cận Bình đưa ra một tầm nhìn hoặc chương trình nghị sự lớn cho Trung Quốc. Đảng Cộng sản Trung Quốc và chính phủ phải hiện thực hóa chương trình nghị sự này một cách có thể. Vì thế, trong thời gian năm quy hoạch còn lại của Tập Cận Bình, dự kiến kéo dài đến năm 2022, người ta sẽ nghe nói về hai Con đường tơ lụa này tại một cuộc họp mà Tập Cận Bình hoặc Lý Khắc Cường tham dự ở châu Âu, châu Phi, Trung Đông và châu Á.

Hội nhập kinh tế khu vực Trung Quốc

Cách tiếp cận của phương Tây với hội nhập khu vực (chẳng hạn như Hiệp định thương mại tự do Bắc Mỹ - NAFTA và Liên minh châu Âu - EU) là tự do hóa kinh tế. Họ sử dụng các hiệp định đa phương để dỡ bỏ rào cản pháp lý và thực thi với thương mại và đầu tư, tạo ra các quy định, tiêu chuẩn và cơ chế giải quyết tranh chấp mang tính ràng buộc pháp lý, nhằm thiết lập một không gian mở cho lãnh vực tự nhân. Trái lại, cách tiếp cận của Trung Quốc với hội nhập khu vực tập trung vào tạo điều kiện thuận lợi về kinh tế. Chính sách này có nghĩa thúc đẩy thương mại và đầu tư bằng cách cải thiện năng lực kết nối giữa các thị trường, thông qua công nghệ như xây dựng nhiều mối liên kết vận tải hiệu quả hơn, cấp nhiều vận hành cho thương mại và đầu tư, và mở rộng các hội giao lưu nhân dân. Mục tiêu của Trung Quốc là tạo ra những hành lang kinh tế xuyên lục địa qua khắp các vùng đất rộng lớn Á-Âu (Vành đai kinh tế Con đường tơ lụa) và dọc vành đai biển Á-Âu (Con đường tơ lụa trên biển thế kỷ 21). Kết quả tạo ra sẽ thúc đẩy các dòng kinh tế ra vào tại Trung Quốc.

Các sự kiện cũng tạo thành hai Con đường tơ lụa này gồm cả công nghệ và mìn. Các sự kiện cũng là thép, bê tông, máy móc để xây dựng sít, đường cao tốc, công biển, đường ống dẫn nhiên liệu, khu công nghiệp, các sự kiện quan của khu vực và các dự

khu thống trị. Các sự kiện trong năm là những thách thức tài chính cho phát triển, các thỏa thuận thương mại và đầu tư quốc tế, diến đàn hợp tác đa phương, công trình nghiên cứu hàn lâm, giao lưu văn hóa, du lịch... Các thành viên trong xã hội cho các dòng thương mại và đầu tư. Việc thúc đẩy chương trình nghị sự này không đòi hỏi Trung Quốc phải đổi mới với những cuộc đàm phán đa phương hay tạo ra những thách thức quan liêu siêu quốc gia. Nó chỉ thu hút yêu cầu Trung Quốc đưa ra sự lãnh đạo trong hình thức đầu tư toàn cầu, thúc đẩy hợp tác, giảm chi phí giao dịch và thông tin cho đổi tác hợp tác, và cung cấp cho những khuyến khích vượt trội như các sự kiện, tín dụng, đầu tư và các hội thương mại mới. Điều này sẽ thúc đẩy các nước khác tình nguyện hợp tác với dự án hội nhập Á-Âu của Trung Quốc.

Lợi ích cho Trung Quốc

Trung Quốc có một số lý do để đầu tư vào hai Con đường tơ lụa. Trung Quốc đang trở thành nước nhập khẩu ròng năng lượng, hàng hóa công nghiệp và thực phẩm, vì thế cần phải tìm kiếm các nguồn cung mới. Hiện Trung Quốc có thị trường hàng hóa và dịch vụ có giá trị gia tăng cao hơn, như thị trường điện tử, hàng tiêu dùng, thị trường công nghệ và dịch vụ xây dựng, song vẫn thiếu hụt năng lực tiếp cận với các thị trường xuất khẩu. Những nghi ngại ngày càng lớn về đồng USD đang thúc đẩy Trung Quốc đa dạng hóa đầu tư quốc tế thông qua ngoại hối khoảng 3.900 tỷ USD của mình, và lên kế hoạch quốc tế hóa đồng nhân dân tệ. Vì thế, đầu tư quốc tế thông qua ngoại hối vào các dự án kinh tế ngoài nước và tài sản sản xuất đáng để cân nhắc, cũng như hợp tác kinh tế để thúc đẩy thương mại, thanh toán và cấp ngân sách dự án bằng đồng nhân dân tệ ở khu vực Á-Âu. Trung Quốc đã nỗ lực thúc đẩy phát triển ở các tỉnh biên giới trên bờ nghèo khó của mình. Là những cửa ngõ mới, những thị trường Á-Âu, các tỉnh này hiện có các hội phát triển thịnh vượng và có chất lượng cuộc sống tốt hơn.

Các tỉnh biên giới chủ chốt là: Cát Lâm, hướng ra tiểu vùng biển Nhật Bản của Đông Bắc Á; Quảng Tây (cùng với Hải Nam và Quảng Đông) hướng ra vùng biển Đông Nam Á; Vân Nam hướng ra tiểu vùng sông Mekong và vịnh đại dương Bengal của Ấn Độ Dương; và Tân Cương hướng ra Trung Á với các liên kết đến khu vực biển Caspi, khu vực biển Aral, khu vực biển Đen, khu vực phía Trung Hải, Đông và Bắc Âu. Mọi tỉnh cửa ngõ của Trung Quốc này đã bắt đầu đang cai quản hội chợ triển lãm quốc tế thương mại và một loạt sự kiện định kỳ khác để phát triển thương mại và đầu tư với đổi tác nước ngoài.

Nội dung các Con đường tơ lụa ở Đông Nam Á

Tại hội nghị cấp cao Trung Quốc-ASEAN năm 2013, Thủ tướng Lý Khắc Cường đã giới thiệu Sáng kiến 2+7 của Trung Quốc. Theo đó, hai nguyên tắc can dự của Trung Quốc với ASEAN là cùng nhau hợp tác an ninh và kinh tế. Dựa trên các nguyên tắc này, Trung Quốc đề xuất 7 ý tưởng: mở cửa thu nhập láng giềng và hợp tác hữu hảo Trung Quốc-ASEAN mới; mở hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc-ASEAN thường niên; mở mục tiêu đạt 1.000 tỷ USD kim ngạch thương mại song phương vào năm 2020; Ngân hàng đầu tư cơ sở hạ tầng châu Á; đưa nhu cầu hơn vào dòng nhân dân tại trong dự trữ của ngân hàng trung ương, thanh toán thương mại và tài chính ngân hàng; hợp tác hàng hải trên Biển Đông; và giao lưu văn hóa. Khuôn khổ này cũng ảnh hưởng của Trung Quốc với Đông Nam Á.

Trong chuyến công du tại Malaysia và Indonesia vào tháng 10/2013, Tập Cận Bình đã thông báo sáng kiến Con đường tơ lụa trên biển thế kỷ 21. Dù mục tiêu gần nhất là vùng biển Đông Nam Á, nội dung mở rộng quy mô tiếp cận cũng biển để hợp tác thương mại trên biển cũng như Dục, Vịnh Persian, Đông Phi, và thông qua Biển Đỏ vào cửa Trung Hải. Quặng Tây là một trung tâm của Con đường tơ lụa trên biển

Vì một cửa kinh tế, Quặng Tây có đường biên giới trên bờ dài 637km với Việt Nam và có ba cảng biển nước sâu ở Biển Đông có thể trở thành một trung tâm chính cho Con đường tơ lụa trên biển. Cùng với các tỉnh Hải Nam và Quặng Đông, Quặng Tây hỗ trợ cho Diện đàn Hợp tác Kinh tế Vịnh Bắc Bộ và là nội dung cai Hội chợ Trung Quốc-ASEAN thường niên ở Nam Ninh. Nội tác hợp tác chủ yếu của Quặng Tây là Việt Nam, Malaysia, Singapore, Philippines, Indonesia và Brunei. Đề xuất về tuyến đường sắt cao tốc từ Quặng Tây chạy dọc bờ biển Việt Nam đến Singapore đây hợp dân, song trung tâm của Con đường tơ lụa trên biển là phát triển các cảng biển ngoài nước và hoạt động của các công ty Trung Quốc để buôn bán trên biển với Đông Nam Á.

Vân Nam là một trung tâm của Con đường tơ lụa Vân Nam, hoàn toàn nằm trong đất liền, luôn là một tỉnh biên giới xa xôi và lạc hậu, song Vành đai kinh tế Con đường tơ lụa giờ đây biển nó trở thành "đầu cầu chính lược" của Trung Quốc vào khu vực Đông Dục. Tỉnh này giáp Việt Nam, Lào và Myanmar, và là thành viên Chương trình Hợp tác Kinh tế Tiểu vùng Mekong Mở rộng (GMS). Chương trình GMS giúp Vân Nam hợp tác với Myanmar, Thái Lan, Việt Nam, Lào và Campuchia để xử lý một loạt vấn đề liên quan đến lưu vực sông Mekong. Côn Minh - thủ phủ tỉnh Vân Nam - là trung tâm của hành lang văn tại đường bộ, với một đường cao tốc hoạt động trong một thời điểm ngắn với Bangkok, và một đường cao tốc khác đến đến Hà Nội. Ngoài ra, các tuyến đường sắt để kiến số ngắn với Côn Minh với Vientiane, Bangkok, Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Kuala Lumpur và Singapore.

Vân Nam cũng là đầu cầu để Trung Quốc kết nối với vịnh Bengal và Ấn Độ Dương. Myanmar là đối tác không thể thiếu trong kế hoạch này. Một tuyến đường sắt cao tốc giữa Vân Nam và Yangon đang được lập kế hoạch. Thêm nữa hành lang trên bờ sông kết nối Côn Minh với Kyaukpyu bên bờ biển Myanmar. Kyaukpyu là cảng nước sâu được phát triển bởi các công ty Trung Quốc. Các đường ống dẫn dầu và khí đốt từ Kyaukpyu đến Côn Minh dài khoảng 1.000 km và có thể chuyển hơn 22 triệu tấn dầu và hơn 420 tỷ feet khối khí đốt tự nhiên mỗi năm. Các đường ống này chuyển nhiên liệu đến Trung Quốc từ Trung Đông và châu Phi, bỏ qua các tuyến vận tải dài qua eo biển Malacca và Biển Đông. Ngoài ra, một tuyến đường sắt dài 868 km, cùng một đường cao tốc, sẽ được xây dựng để kết nối Côn Minh và Kyaukpyu.

Vân Nam cũng trông đợi vươn ra ngoài Myanmar để kết nối với Bangladesh và Ấn Độ. Kế hoạch triển khai Hành lang Kinh tế Bangladesh-Trung Quốc-Ấn Độ-Myanmar (BCIM) đã được khởi động từ tháng 12/2013. Thành tựu cốt lõi là một đường cao tốc dài 2.800 km nối Côn Minh với Kolkata ở Ấn Độ. Các khu vực hợp tác, thương mại và các khu công nghiệp đặc biệt tuyến đường này được dành để phát triển chuỗi cung ứng công nghiệp và xây dựng đặc biệt Trung Quốc, Myanmar, Bangladesh và Ấn Độ. Khu vực thương mại từ do ASEAN, Khu vực thương mại từ do ASEAN-Trung Quốc, và các thỏa thuận khu vực thương mại từ do ASEAN-Ấn Độ, cùng với các sáng kiến vịnh Bengal của riêng Ấn Độ, đã tạo ra một môi trường thuận lợi cho các hành lang BCIM. Nó đang mở đường, và sẽ tận dụng lợi ích của đầu tư Trung Quốc để kết nối tất cả.

Ngân sách cho chương trình địa chấn lớn

Hệ thống ngân hàng và các dòng tài chính quốc tế của Trung Quốc tiếp tục do nhà nước kiểm soát và từ đó tiếp tục kiểm soát gia chiếm khoảng 40% GDP. Trung Quốc có thể dồn tài khoản vãng lai vào khoảng 2% GDP. Dự trữ ngoại hối Trung Quốc đã tăng đến mức 3.900 tỷ USD, và nước này có mong muốn đầu tư ngoài trái phiếu kho bạc Mỹ. Hội đồng Cải cách và Phát triển Trung Quốc đang cân nhắc đầu tư tới 800 tỷ USD trong 10 năm tới cho hai Con đường tơ lụa. Điều này dường như khá thi. Năm 2014, tại các cuộc họp với giới lãnh đạo các nước nằm trên Con đường tơ lụa, Thủ tướng Lý Khắc Cường cam kết chi ít nhất 94 tỷ USD trong ngân sách chính phủ mới cho các dự án và chương trình cơ sở. Ngoài ra, tháng 10/2014, 21 quốc gia châu Á đã ký một biên bản ghi nhớ (MOU) thành lập Ngân hàng đầu tư cơ sở hạ tầng châu Á với số vốn 100 tỷ USD. Và tại hội nghị thương mại APEC tháng 11/2014, Chủ tịch Tập Cận Bình đã thông báo về một Quỹ Con đường tơ lụa trị giá 40 tỷ USD.

Cần triêu dân vãn đầu tơ ngoài nước do nhà nước định hướng này đã bắt đầu từ cuối những năm 1990 khi Trung Quốc xác định rõ chính sách "hướng ngoại". Ý tưởng là nhằm chuyển các khoản tiết kiệm trong nước ra ngoài nước để đảm bảo an ninh năng lượng và nguyên liệu thô. Như đã nói ở trên, lý do để đầu tư thặng dư vãn Trung Quốc ra ngoài đang mở rộng trong những năm gần đây. Kết quả là một kế hoạch "hợp tác Nam-Nam" mới của Trung Quốc, có nghĩa Trung Quốc sẽ vị trí kinh tế để đáp ứng nhu cầu phát triển của chính mình trong khi vẫn đáp ứng nhu cầu phát triển của các nước nhận đầu tư. Công thức hợp tác kinh tế "đôi bên cùng có lợi" phù hợp với hai Con đường tơ lụa bởi các tuyến đường này chủ yếu là các nước đang phát triển thì có sự hỗ trợ từ. Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) ước tính khu vực châu Á đang phát triển sẽ cần 8 nghìn tỷ USD để phát triển cơ sở hạ tầng giai đoạn 2010-2020 chủ yếu theo kế hoạch của các nước. Cơ sở hạ tầng kinh tế không phải là ưu tiên lớn đối với các nhà tài trợ phương Tây, và vì thế Trung Quốc đã có một vai trò đặc biệt trong việc định hình sự hội nhập kinh tế Á-Âu.

Công đồng cùng chung vãn mệnh

Sự khác biệt trong quy mô kinh tế giữa Trung Quốc và các nước láng giềng đang tạo ra sự tăng trưởng bất đối xứng có lợi cho Trung Quốc. Và ưu thế quân sự vượt trội cũng cho Trung Quốc thêm ảnh hưởng trước các nước láng giềng. Giờ đây khi cảm thấy đã đạt được vị thế công quốc, Bắc Kinh đang đưa ra một tầm nhìn và triết lý khu vực phù hợp với một bộ giá trị và lợi ích của riêng mình. Các thị trường châu Á quanh Trung Quốc đặc biệt cảm nhận rõ lực hút này. Trung Quốc muốn thông qua các vùng đất bên ngoài liên kết không chỉ để cảm thấy an toàn hơn, mà còn để thực hiện Giấc mơ Trung Hoa tái lập một trật tự châu Á với Trung Quốc là trung tâm. Tập Cận Bình đã chọn dùng cụm từ "Công đồng cùng chung vãn mệnh" trong chuyến công du các nước ASEAN vào tháng 10/2013 để bày tỏ tầm nhìn và một công đồng khu vực với Trung Quốc làm trung tâm. Tại Hội nghị Công tác Đối ngoại Trung Quốc và Công sự Trung Quốc ngày 23-24/10/2013, Tập Cận Bình giới thiệu thích rằng các nước láng giềng cần phải gắn kết tăng cường lại kinh tế của họ với sự trợ giúp của Trung Quốc. Tập Cận Bình sau đó đưa ra khuôn khổ sau:

- Tăng cường lợi thế của Trung Quốc trong kinh tế, thương mại, công nghệ và tài chính để xây dựng sự hợp tác "đôi bên cùng có lợi" với các nước láng giềng;
- Xây dựng hai Con đường tơ lụa;

- Thông mại và đầu tư mở ra một loạt hình thức hợp kinh tế khu vực mới;
- Một Ngân hàng đầu tư cơ sở hạ tầng châu Á, quốc tế hóa việc sử dụng đồng nhân dân tệ và sự ổn định tài chính khu vực;
- Sử dụng khu vực biên giới của Trung Quốc như là cửa ngõ với các nước láng giềng;
- Một ý niệm mới về an ninh, dựa trên lòng tin lẫn nhau, có đi có lại, bình đẳng, và phối hợp thông qua các cơ chế hợp tác cùng có lợi;
- Ngoại giao công khai và giao lưu nhân dân gồm du lịch, công nghệ, giáo dục và hợp tác cấp tỉnh.

Cách tiếp cận hợp tác khu vực này khác với cách tiếp cận khu vực theo kiểu ASEAN ở những khía cạnh quan trọng. Trung Quốc hứa hẹn phát triển thịnh vượng gắn với cùng thịnh vượng và sự phát triển liên tục của riêng mình. Tuy nhiên, cấu trúc kết nối trung tâm-ngoại vi, cơ chế ra quyết định ở tầm khu vực, và các cách thành viên của nó khác biệt với kiểu cấu trúc đa phương mà ASEAN đang áp dụng. Dựa trên các nguyên tắc quan trọng được Trung Quốc đề ra, có thể suy ra những điểm sau.

Trước tiên là thực tế có đi có lại trong ngoại giao song phương của Trung Quốc. Theo quan điểm của Trung Quốc, nếu nước khác tôn trọng Trung Quốc, Bắc Kinh sẽ tôn trọng lại. Những nước không tôn trọng Trung Quốc, Trung Quốc sẽ tìm cách trừng phạt. Thứ hai, kết quả đáng ngạc nhiên của “nguyên tắc mậu dịch” trong sự phát triển hòa bình của Trung Quốc đang nhắc lại việc Trung Quốc sẽ đấu tranh hết sức mạnh mẽ khi hi sinh “những lợi ích cốt lõi” của mình, bao gồm vùng Công Sơn Trung Quốc và sự lãnh đạo của chính phủ Trung Quốc; chủ quyền và sự toàn vẹn lãnh thổ của nhà nước Trung Quốc; sự ổn định và phát triển kéo dài của kinh tế Trung Quốc. Nói cách khác, Trung Quốc có quyền sử dụng vũ lực nếu ai đó phá vỡ những tuyên bố chủ quyền của Trung Quốc hoặc các lợi ích cốt lõi khác.

Cuối cùng, với cái cớ chế quyền, Trung Quốc sẽ không đưa vào các tòa án quốc tế để giải quyết tranh chấp chế quyền. Thay vào đó, Bắc Kinh sẽ tiếp đưa ra quyết định với công lý với các tuyên bố chế quyền chung lớn, và làm thế nào để giải quyết chúng. Giải thích với khái niệm pháp luật quốc tế của Trung Quốc, Ngoại trưởng Vương Nghị nói: "Những nguyên tắc như vậy là nhằm tôn trọng chế quyền và toàn vẹn lãnh thổ, giải quyết hòa bình các tranh chấp quốc tế và không can thiệp vào công việc nội bộ của nước khác, như đã được nêu trong Hiến chương Liên hợp quốc, là những nền tảng mà luật pháp quốc tế hiện đại và quan hệ quốc tế được xây dựng". Chính nghĩa này đã lảng tránh những tiêu chí quan trọng như trách nhiệm pháp lý của nhà nước, tôn trọng nhân quyền, và cách thức phân xử được lập các tranh chấp. Với các thủ tục pháp luật, Vương Nghị cảnh báo: "Hãy nên tránh đi quá quyền hạn của mình... Hãy nên bớt xâm phạm quyền và lợi ích của nước khác với cái cớ 'quy định của pháp luật' bớt chấp sự khách quan và công bằng". Câu này đặt ra câu hỏi, ai sẽ áp dụng luật pháp quốc tế với sự khách quan và công bằng khi lợi ích của Trung Quốc xung đột với những nước láng giềng?

Hàm ý có đi có lại trong ngoại giao song phương Trung Quốc, nguyên tắc mở chốt, và sẽ kiên định của Trung Quốc trong cách diễn giải quyền chế quyền vượt ra ngoài quyền tài phán quốc tế có nghĩa các nước như hiện sẽ phải đi một với sự cam kết và quyền hạn của Trung Quốc mà không có sự báo về đầy đủ của các quy định và thủ tục pháp luật quốc tế khi xảy ra tranh chấp với Trung Quốc. Họ sẽ phải tiếp thích ứng với các giá trị và lợi ích của Trung Quốc để tránh mất đi quyền và đặc quyền trong cộng đồng cùng chung vốn mệnh đó.

Khái niệm an ninh châu Á mới

Ngày 21/5/2014, Tổng Bí thư Bình đã đưa xuất Khái niệm An ninh châu Á mới với 26 quốc gia thành viên Hội nghị Thượng đỉnh và các biện pháp xây dựng lòng tin ở châu Á (CICA). Trong một thách thức rõ ràng với vai trò chính lược toàn cầu của Mỹ, Tổng Bí thư Bình yêu cầu các thành viên CICA bác bỏ liên minh quân sự thế giới Chiếm tranh Lạnh là cớ sự an ninh khu vực, và khẳng định rằng "nguyên tắc châu Á phải xử lý các sự việc của châu Á, giải quyết các vấn đề của châu Á, và duy trì an ninh khu vực châu Á". Thay vì nền định khu vực dựa trên những đồng minh báo liên minh an ninh với Mỹ, Tổng Bí thư Bình đề nghị sẽ phát triển nên là nền tảng mới của an ninh châu Á, cho rằng "với hầu hết các nước châu Á, phát triển đồng nghĩa với an ninh lớn nhất và là chìa khóa tăng trưởng cho các vấn đề an ninh khu vực".

Phạm vi an ninh sẽ bao gồm cả an ninh truyền thống và phi truyền thống, cũng như

phát triển kinh tế, nhưng sẽ không có liên minh quân sự. Phạm vi địa lý của khu vực an ninh được xuất phát từ bao gồm khu vực Á-Âu bởi trong số các thành viên CICA có Nga, Kazakhstan, Ấn Độ, Iran, Iraq và Thổ Nhĩ Kỳ. Trung Quốc không đồng nghĩa lập liên minh quân sự hay đưa ra đảm bảo an ninh. Thay vào đó, Bắc Kinh đồng nghĩa phát triển CICA thành một diễn đàn đa phương để thảo luận về quan hệ kinh tế và an ninh. Mục tiêu là sẽ tăng cường thu nhập kinh tế sẽ mang lại hòa bình, và có một gợi ý rằng các nước láng giềng của Trung Quốc sẽ trở nên tốt hơn trong dài hạn nếu gửi sang một bên một cảm xúc bất ổn và bất an tỏ ra bởi sự trở lại đầy của Trung Quốc để hướng lại sẽ góp phần kinh tế phát triển của Trung Quốc.

Do những điểm yếu ai cũng biết của các diễn đàn hợp tác đa phương không chính thức, CICA sẽ không cho biết khi ai sẽ đảm bảo an ninh cũng nào, cũng như không phải là nội dung tiên tìm kiếm cho những ai rất cần giúp đỡ. Song với Trung Quốc, mục đích là để nâng bản thân lên vị trí lãnh đạo thực tế bằng cách lôi kéo Mỹ và vai trò an ninh truyền thống của Washington khi khu vực Á-Âu. Trung Quốc tìm kiếm đưa vị lãnh đạo an ninh tại một cũng đồng an ninh Á-Âu không chính thức - không có sự ràng buộc của các hiệp định chính thức, nghĩa là phải tuân thủ đầy đủ luật pháp quốc tế, hoặc các liên minh quân sự với Mỹ.

Kết luận

Tóm nhìn đưa chi tiết lược Á-Âu của Bắc Kinh có rất nhiều ý nghĩa với Trung Quốc nếu giữ định rằng thực tế tăng trưởng kinh tế và phát triển nhanh của Trung Quốc sẽ được duy trì. Trung Quốc sẽ có tầm ảnh hưởng ngày càng tăng về kinh tế, quân sự và chính trị với các nước láng giềng, mà có thể được sử dụng để làm cho một không gian ảnh hưởng ở châu Á và kiểm soát các nguồn lực Á-Âu và châu Phi gần kề. Khái niệm cũng đồng khu vực của Trung Quốc là định vị và dè dàng quản lý với Trung Quốc. Nó dựa trên sự ổn định của Bắc Kinh để cấp vốn xây dựng các hành lang kinh tế xuyên Á-Âu nhằm tạo thuận lợi cho thương mại và đầu tư của Trung Quốc, và để khuyến khích hợp tác kinh tế với Trung Quốc. Nó dựa trên vai trò trung tâm của Trung Quốc về địa lý, năng lực xuất khẩu với sự vận hành logistics, năng lực kỹ thuật trong các dự án cơ sở hạ tầng cũng quy mô lớn, và năng lực ngoại giao. Thoáng nhìn những gì Trung Quốc đã thực hiện đến nay, có thể thấy rằng cách làm này đang mở rộng khả năng tiếp cận về kinh tế và chính lược của Trung Quốc để xung quanh khu vực Á-Âu. Tác động của nó có thể kéo dài và sẽ ảnh hưởng đến những nỗ lực hiện tại khác trong việc thiết lập một trật tự quốc tế mới.

Theo “[Viện Nghiên cứu Đông Nam Á-ISEAS](#)”

Mở Anh (gt)